

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1898.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVII. évfolyam, 296 szám.

Árjegyzék:

Éves ár ———— 20.
Féléves ———— 10.
Negyedéves ———— 6.
Egy hónap ———— 3.
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

• Kiadóhivatalban fogadtatnak el.
• Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Csütörtök, december 29.

A helyzet.

Nagybecskerek, december 29.

A sok köz- és egyéb jogi sérelmen kívül, melyekről az ellenzék panaszkodik, talán még az is érdekelheti, mily álláspontot foglal el a kormány az 1898. I. és XV. t. cikkek tárgyában.

Báró Bánffy miniszterelnök a tegnapi tartott pénzügyi bizottság ülésében mindkét pontra nézve kimerítő és kielégítő választ adott. Konstatálta mindenekelőtt, hogy a kormány, az 1898. I. t. cikkben magára vállalt kötelezettségének megfelelt; a kiegyezésre vonatkozó megállapodásokat az osztrák kormányval megkötötte s azokat oly időben terjesztette be, hogy bőséges idő volt azoknak alkotmányos letárgyalására.

Ha most mégis oly intézkedéseket kénytelen kérni a törvényhozástól, hogy a jelen állapot újlag ideiglenesen fentartassék, ennek nem a kormány és nem a Ház többsége az oka.

A miniszterelnök e nyilatkozata kapcsán még egyszer fel kell vetnünk a kérdést, ki a felelős a parlamenti helyzet elvadulásáért s ennek folytán a képviselőház elállott munkaképtelenségeért.

Az ellenzék szónokai elég leleményességgel igyekeztek megmagyarázni, micsoda kergető erő hajtotta őket a parlamenti anarkia karjaiba; de ma nincs az országban ember, a ki belátná az obstrukció jogosultságát.

Az ország és a művelt világ közvéleménye egyértelműleg pálcát tört az obstrukció felett.

Az obstrukció célja — az ellenzék álláspontjára helyezkedve — mi lehetett? Kormányválság előidézése. Ezt két uton érheték volna el. Vagy úgy, hogy a párt bizalmát a kormány iránt megingatják; vagy úgy, hogy a koronában felkeltek a hajlandóságot a kormány elejtésére.

Ma már tisztában lehetnek a legvérmesebbek is, hogy az obstrukció egyik irányban sem érte el célját. A kormány iránt érzett bizalmat sem a pártban, sem a koronánál nem voltak képesek megingatni.

Ha abban reménykednek, hogy a kormány megijed és meghátrál, ebben is csalódtak. A korona és egy nagy párt bizalma nehéz kötelességeket rótt a kormányra. E kötelességet nem hagyhatta cserben a kormány.

Nem a hatalom birtoka miatt állta ki az obstrukció szilaj rohamait, de a parlamentáris élet nagy elvéért, a melynek elbukni nem volt szabad.

Maga a pártból való kilépése a szabadelpárt néhány jelentékeny és kiváló tagjának, nehéz megpróbáltatás volt a szabadelpártúra nézve, de pártbomlást nem vont maga után az sem. A párt egységén, összetartásán, férfias elszántságán a kiválás semmit sem változtatott, sőt azt csak növelte és fokozta.

Ily körülmények között értünk el az év végéhez. Az obstrukció meg van verve az egész vonalon, ki van zárva, hogy célját elérhesse.

Ha tehát a törvényen kívül való állapotot ennek dacára előidézi, sőt ha januáron túl is folytatja adáz küzdelmét, folytatja az alkotmány köveinek kifeszését, — akkor világos, hogy célja a kormánykrisis-előidézésénél tovább terjed;

hogy a mit január után tervez, az már az alkotmányos élet alapjainak megrendítéséhez vezet, mert az már a parlamenti anarkia állandósítása, a nemzeti érdekeknek rendszeres veszélyeztetése.

A pénzügyi bizottság ülése bizonyára ezen igazságok hatása alatt, simán, minden nagyobb emóció nélkül folyt le. Nagyon érdekes volt a pénzügyminiszter nyilatkozata, a mely a junktim dolgában cáfolta meg az ellenzék gyanúsításait. Kijelentette, hogy a tények, a kiegyezési javaslatok és a kvóta összekapcsolása ellen bizonyítanak s a tényeknek bizonyító ereje sokkal erősebb egyes nyilatkozatoknál.

A nemzet közvéleménye megnyugvással vesz tudomást a pénzügyminiszter kijelentéséről.

Babics József Unneplése.

— Saját tudósítónktól. —

Zsombolya, december 29.

Abból az alkalomból, hogy Babics József országgyűlési képviselőt, gróf Csekonics Endre uradalmi jogügyi igazgatóját Ő Felsége a király a Vörös-kereszt-egylet körül szerzett érdemei méltánylásául a harmadosztályú vaskorona renddel tüntette ki, a zsombolyai választó-kerület polgárai tegnap, szordán este diszlakomát rendeztek a tiszteletére.

Az e diszlakoma lefolyását látta, az felejthetetlen impressziókkal távozott onnét. Az képet alkotott magának arról, hogy milyennek kell lenni egy képviselőnek, s hogy milyen viszonyainak kell lenni a képviselő és választópolgárainak között.

E diszlakoma a rajongó szeretetnek és a kiváló tiszteletnek imponáns megnyilatkozása volt s Babics József valóban bírska és boldog lehet, hogy embertársai szeretetének önkéntes adományából ennyire meggazdagodott!

A diszlakomán 400 vendég volt jelen. Választó-kerületének összes községei mind képviselve voltak ott. Eljötték a vármegye vezető férfiai s az ünneplésnek tisztelői Becskerekéről. Zsombolyának színe-java, élén a város első földesurával: gróf Csekonics Endrével és ennek fiaival, mind megjelentek a lakomán. Zsombolya voltak a zsombolyai kaszinó összes termei s képviselve volt ott a társadalomnak minden rendje és osztálya. Mert mindenki iparkodott, hogy lerójjá tisztelete és szeretete adóját Babics József iránt.

A felköszöntők sorát gróf Csekonics Endre v. b. t. tanácsos nyitotta meg, ki poharát a koronás királyra ülté. E felköszöntőt ősi szokáshoz híven állva hallgatta végig az ünneplő közönség, mely még ennek hatása alatt állott, midőn felállt Gesztessy János a zsombolyai kerületnek választási elnöke s poharát az ünneplő férfura, Babics Józsefre ülté. Beszédében kiemelte, hogy ki Babics, hogy mi je ő választópolgárainak s összes embertársainak. A magasan szárnyaló beszéd, melyet a szónoknak szép bariton hangja még lendületesebbé tett, rendkívüli hatást gyakorolt a megjelentekre, különösen midőn azt fejtegette, hogy Babics képviselősége alatt megsűnt a régi visszály a zsombolyai választó-kerületben, mert ő elosszlatta a kiélesedett ellentéteket, barátokká tette a régi ellenségeket s hogy az ő képviselősége alatt csend és nyugalom honol mindenütt, mindenki munkája után lát s munkája gyümölcsét mindenki békében élvezi.

Utána Babics József beszélt. Fenkölt szellemű beszédében megköszönte a szeretetnek

impozáns nyilvánulását, melylyel szemben egész életében adósnak fogja éretni magát.

A következő szónok Viszkidencsuky Gusztáv volt, ki gróf Csekonics Endrét éltette, mint a haza legjobbjainak egyikét. Kité a királyi kegy a közelmúltban fényes renddel még magasabb polcra emelt s kit az összes zsombolyaiak büszkén vallanak a magukénak.

Ezután Rónay Jenő főispán beszélt az ő ismert szónoki temperamentumával s az ünneplétférfiut, Babicsot éltette. Dr. Ferch Odön Rónay Jenőre, Leitich Antal dr. Dellimanicus Lajosra emelte poharát. Dr. Dellimanicus Lajos Gesztessy és Viszkidencsuky, mint az ünneplő főrendezőit éltette, majd Rónay Jenő ismételt is poharat emelve gróf Csekonics Endre fiait köszöntötte fel. Petrasch György a németnyelvű polgárok nevében emelt poharat Babicsra s németnyelvű felköszöntővel éltette őt. Poroszkay Béla ugyancsak németnyelvű felköszöntővel a zsombolyai polgárság egyetértésére s hazafiságára emelt poharát. A diszlakoma, melyet további lefolyásában is számos felköszöntő fűszerezett, el- tartott egész a reggeli órákig.

A „Magyarország“ levelezője

vagy

A kis hamis.

Nem is annyira a levelező hamis, mert ahhoz semmi szavunk sem volna. Hiszen kedves dolog lenne például, ha valami hamis kis barna leány írta meg a fővárosi lapoknak, hogy és mint gyűlésezenek a vidéken az emberek, elítélvén a disszidenseket és az obstrukciót. De a „Magyarország“ nagybecskereki levelezőjének hamisak a szám- és egyéb adatai, és ez az oka annak, amiért ma ez elöttünk egyébként egészen ismeretlen uri emberrel foglalkozunk.

A levelező ur megirta lapjának, hogy a megyei közgyűlésen e hó 21-én a kormányznak bizalmat és „tántorithatlan hűséget szavastak.“ Ejnye, ejnye, hát annyit csak kellene egy levelezőnek tudnia, hogy milyen határozatot hoz egy közgyűlés. Tudnia kellene nevezetesen azt, hogy azon a közgyűlésen kimondták, hogy miután az obstrukcióval, melyet egyébként elítélnek, már foglalkoztak, „újabb felirat intézésének szükségét nem látják fenforogni.“ Ugy-e ez talán még sem jelent egyet?

Ez alkalomból a t. ad hoc kollega ur egy igen elmés statisztikát is állított össze, melyben kimutatja, hogy 51 bizottsági tag vett részt a közgyűlésen és ezekből 43 tisztviselő, 3 takarékpénztári igazgató, 2 pap, 2 lapszerkesztő és 1 közjegyző. A statisztika egészen megbízható. Mi perzeze idáig azt hittük, hogy pl. Balássy József — főgimn. igazgató, abban a véleményben voltunk továbbá, hogy Zsiros József és dr. Kiss János ügyvédek, Weiss Izidort nagykereskedőnek tartottuk, dr. Klein Mórról azt hittük, hogy a becskereki hitközség rabbiája (a két pap valószínűleg Szabó és Szalay), Marton Andorról meg azt hittük, hogy a Torontáli gazdasági egyesületnek titkára. S ime most a Magyarország tegnapi cikkéből azt látjuk, hogy idáig nagy tévedésben voltunk. Ezek az urak — a t. levelező ur jóvoltából — egytől-egyig tisztviselők.

De ez még nem elég. Jön ennél nagyobb csodabogar is. A t. levelező ur asszal az érdekes hírrel lep meg mindnyájunkat, hogy karácsony első napján „Demkó Pál valami beszámoló felét tartott.“ Teringettét, ez astán a lelkiismeretes tudósító. Demkónak eszéágában sem volt beszámolni, sőt el sem ment a gyűlésre, melyet egy független polgár, Hadfy Döme kir. közjegyző

hitt össze azon óból, hogy a nagybecskereki polgárság is mondjon véleményét a parlamentben most folyó üzeméről.

S itt — mennyi szellem — a t. tudósító ur ugyanast a statistikát mondja el a jelenvoltakról, melyet fent idéztünk a közgyűlés alkalmából. Ha a t. tudósító ur megnézi a keddi számunkat, megtalálja a jelenvoltak neveinek nagy részét. (Valamennyit természetesen nem lehetett feljegyezni.) Ebből a listából meggyőződhetik, hogy a gyűlésen résztvett 29 kereskedő és gazda, 14 diplomás ember (nem tisztviselő, hanem ügyvéd, orvos stb.) és sok más foglalkozásu független ember, a kik közé mi — bocsánat a merészségért — a takarékpénztári igazgatókat is számítjuk, mert olyan takarékpénztár széles es országban nincs, mely a megyei betétekből megélne. Ilyet csak az állíthat, a ki vagy betétet vagy takarékpénztárt nem látott még.

Mind Ezeket pedig elmondtuk azért, hogy a „Magyarország“ szerkesztőségében lássák, mikép a nagybecskereki tudósítójuk nem egészen megbízható ember. Mert sok egyébtől citekintve, kitűnik, hogy egyik gyűlésről sem tudta, mit határoztak a jelenvoltak. Különbön meglehet, hogy igen derék ember.

HIREK.

Tájékoztató.

December 31. A kaszinó Szilveszter-estélye.

December 31. Kereskedő ifjak estélye.

Január 3. A t. gazdasági egyesület közgyűlése.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8 óráig urak részére.

— **A király köszönete.** A nagyikindai nemzeti szövetség folyó évi november hó 27-én tartott ünnepélyes alakuló közgyűlése alkalmával hódolatát fejezte ki S. Felségének, I. Ferenc József Magyarország apostoli uralkodójának. A napokban érkezett le Rónay Jenő főispánhoz a miniszterelnök leirata, melyben a király köszönetét hozza tudomására. A leirat szó szerinti szövege a következő:

„M. Kir. Miniszter Elnök 17.971/M. E. I. szám. Méltóságos Főispán Ur! Ó cs. és ap. kir. Felsége legkegyelmesebben elrendeli méltóztatott, hogy a nagyikindai nemzeti szövetség alakuló közgyűléséből távirati uton kifejezett hódolatért legkegyelmesebb köszönete nyilvánítások. Felkérem Méltóságodat, hogy erről fenti szövetséget értesíteni méltóztatassék. Fogadja Méltóságod kiváló tisztelettel nyilvánítását. Budapest, 1898. évi december hó 20-án. Baró Bánffy s. k.“

— **Karácsonyest Nagy Gájon.** Mint minden esztendőben, az idén is megható módon folyt le a karácsonyest Daniel báró miniszter nagygáji kastélyában, honnan szegények sohasem távoznak üres kézzel. A tulajdonképpeni ünnepségek már 22-én kezdődtek, mikor az iskolás-gyermekek sikerült színlelőadást rendeztek a kastély ebédlőjében, melyen résztvett az egész Daniel család. Eőadás után a nemesszívű báró megvendégelte a kicsinyeket s valamennyinek juttatott ajándékot. Lélekemelő módon folyt le a szent este a kastélyban, mikor a kastély oselédeinek, szolgáinak, béreseinek gyermekei kaptak meleg téli ruhát, játékokat, édességeket. Az ünnepélyen jelen volt Daniel báró miniszter is, ki mint már említettük, otthon töltötte a nagygáji kastélyban a karácsonyi ünnepeket. E dresz plébános megható beszédet mondott a szegényeknek a Jézuskáról, ki emberré lett, hogy megváltsa az emberiséget s ő mondott köszönetet a bárónak az 52 gyermek felruházásáért.

— **Kispapok felszentelése.** A temesvári katolikus egyházmegyében kevés, a lelkész minnek folytán Dessffy Sándor megyés püspök úgy intézkedett, hogy a szeminárium negyedéves theologiai hallgatói, kivételesen még a tanulmányok befejezése előtt szenteltesseknak pappá. Tegnap délelőtt 8 órakor a püspök a szeminárium templomában a következőnek adta meg a négy kisebb szentelést: Wégling János, Engel Ferenc, Kákos Sándor, Lengyel István, Raff Ferenc, Waldman György, Schmidt József és Treter György. E theologusok február hó 2-án szenteltesseknak fel és ugyanakkor neveztesseknak ki segédlelkészekké.

— **Karácsonyi ajándék-osztás a Szent-Ivány tanyán.** Szent Ivány Zoltán cs. és kir. kamarás tót-aradóczi puszta uradalmi tiszti lakásán szép karácsonyfával lepte meg összes uradalmi alkalmazottjait, mindgyiküknek becses ajándékot juttatva. Az ajándékokat a nagylelkű birtokos távollétében, ennök tisztartója, Csemiczky Gyula osztotta ki az egybegyűlték közt. Körülbelül 80 lehet az összes pusztalakók száma a felnőttekkel a gyermekekkel együtt, a kik természetesen egy szálíg együtt voltak az ünnepélyen, a melyen az ajándékok kiosztása a nemes birtokos által oda meghívott Kis Kálmán tót-aradóczi evang. lelkész részvétele mellett a kedves alkalomra szóló, a nevezett lelkész által végzett vallásos elmélkedés kíséretében ment végbe.

— **A kaszinó Szilveszter estélye** iránt nagy érdeklődés mutatkozik mindenfelé. Nemcsak a régi jó szokás, hogy az ember az új évet minél nagyobb és minél vigabb társaságban szereti tölteni, de a kitűnően összeállított műsor is, mely Enyedy Béla ur szerencsés kezét dicseri, rá fogja bírni a legjobb társaságot, hogy a kaszinó termeiben adjon egymásnak találkát. A műsor humoros énekeket, zeneböhöcmutatványokat és bűvész-produkciókat tartalmaz. A közönség tájékozására megemlítjük, hogy az előadás terített asztalok mellett az étteremben fog lefolyni, a nagy terem pedig kizárólag a táncnak van fenntartva.

— **A nagybecskereki Papakoszták.** Reiter Mór fakereskedő telepén a napokban ismeretlen tettesek betörték az irodába. Valószínűleg lopni akartak, mikor aztán kinyitották az iratszekrényt, egy harapófogóra és egy vésőre akadtak. Közvetlen közelben állott a Wertheim-szekrény, következésképp nagyon kezdetleges Papakoszták lett volna az, a ki egy véső birtokába jutva nem próbál szerencsét. Hozzá is fogtak a furáshoz, a mi annál könnyebben ment, mivel a szekrény a legnagyobb előzékenységet tanusította az éjszaka lovagjaival szemben. Szegény feje egyébként sem tudott volna ellentállani, mert hát az idő vas foga sok mindent megemész, még a plébából álló Wertheim-szekrényeket is. A rendőrség, a mely köztudomás szerint mindent kiderít, rájött arra is, hogy a szekrény valamikor hosszabb időt töltött a helybeli gőzhajó állomáson viz alatt, a mi megadta neki a kegyelemelőlést. Bujában aztán kívül belül megrosszadodott s csakis Reiter fakereskedő könyörülő szíve hosszabbította meg az életét — egészen addig, a míg furóval mentek az oldalának (már mint a szekrény oldalának). Péntek nem találtak a betörők, mert a tulajdonos véletlenül épp sznap szedte ki belőle pénzéskészletét. — Az ügynek ezzel vége van, de volna erre vonatkozólag néhány szerény megjegyzésünk, a mikiből mások is érthetnek, ha akarnak. A becskereki közönségnek az a része, a melynek van mit őriznie, teljesen a rendőrségre támaszkodik s szinte vétkes gondatlanságot tanusít az ellenőrzésben. Megesett már, hogy éjjeli őrzéstartók próbaképpen a legnagyobb könnyedséggel szedték le a boltok, mézsárazékek keresztvasait, a melyeket ócska, gyöngyök tartott a korhadó fába. A könnyelműségen kívül nagy ebben a néposztályban a fukarságig menő spórolás is, úgy, hogy Nagybecskerek az éjjeli rendőri őrzéstartón kívül, a mely 8 emberből áll, éppenszemi sem őrizi, csak a gondviselés. Mért nincs a közönség maga segítségére a rendőrségnek s hogy kívánhatja meg valaki, hogy a rendőrk őrizzék a vagyonát? Tessék éjjeli őrköt állítani; ha egy ember erre képtelen, egyesüljenek az egyes érdekkörök, vagy mondjuk utcák, a kik közösen fizetnék őket, de teljesen a rendőrségre józan gondolkodással nem lehet bízni a vagyonbiztonságot. Azután meg a kinek pénze van, a mit meg is akar őrizni, ne helyezze el Noé korabeli szekrényekbe s olyan szobákba, a melynek ablakát még egy tíz esztendősi fiú is felszakíthatja. Jó lesz mindezeket fontolóra venni s a baj beálltakor nem szidni a rendőrséget, mely végre is megteszi a maga kötelességét, elvégzi a rendes nehéz munkáját, de minderre nem képes.

— **A kereskedő ifjak Szilvesztere.** A kereskedő-ifjak egylete által rendezendő Szilveszter-estély, mint említettük, tombolával van egybekötve. Több mint 300 drb nyereménytárgyat, köztük valóban nagyon értékeseket is adtak össze eddig a helybeli kereskedők, hogy kimutassák érdeklődésüket az egylet és ólja

iránt. A nagyobb és értékesebb nyereménytárgyakat holnap a fő utca egyik kirakatában szemlére tessék. A tombola-jegyeket a mulatság estéjén a pénztárnál 20 kr-ával fogják áruítani. Az estély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Itt említjük föl, hogy meghívókat az egylet nem bocsátott ki, hanem mindenkit, ki az egylet ólja iránt érdeklődik s ki mulatni akar, szívesen lát.

— **Korona és fillér.** A magy. kir. államasutak értesítése szerint a magyar osztrák és bosznia-hercegovinai vasutak igazgatóságának területén 1899. évi január 1-jétől kezdve azon szállítási illetékek, készpénz-előlegek és utánvételek, melyek ez idő szerint osztrák bankjegy értékű forint és krajcárban számoltatnak el, kizárólag koronában és fillérben fognak elszámoltatni. Utalva az 1893. évi január 1-től érvényes üzletszabályzat 51. §-ához tartozó, a díjazás I. részéhez 1899. január 1-től érvényes pótlék által módosított VIII. és XII. pótlékhatározmányokra, melyek szerint a szállítási érdekevallásnak, a készpénz-előlegeknek és a beszedés után fizetendő utánvételeknek a fuvarleveleken való előírása csakis korona és fillér összegben fejezhető ki, ajánlatos, ha a szállítóközönség a szállítási érdekevallásnak, valamint a készpénz-előlegekre és a beszedés után fizetendő utánvételekre vonatkozó összegeket 1899. évi január 1-jétől kezdve a fuvarleveleken mindig koronában és fillérben írja elő, még az esetben is, ha a feladáshoz 1899. évi április végéig érvényben maradó előbbi mintájú fuvarlevelet vesz is igénybe.

Színház és irodalom.

— **Magyar színészet Nagy-Kikindán.** A „T. H.“ írja: Halmay Imre színigazgató, kinek társulatát itteni többszörös működése óta csak a legjobb oldalról ismerjük, a napokban kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, hogy egyhavi vendégszerepléshez engedélyt kapjon. A társulat, — mely most Sentes város színházában működik, jövő év február elsején kezdené meg itteni vendégszereplését. Wachtel Leó főkapitány, aki a tanácsban a magyar színügy referálója, ajánlani fogja, hogy a kérvénynek hely adassék s így valószínű, hogy Halmayék február elején már megkezdhetik működésüket.

— **Uj Idők.** Előttünk van ennek az igazán nagyszabású s egy irodalmi, mint művészeti tekintetben magas színvonalon álló heti lapnak a karácsonyi száma. Egész album ez, rendkívül érdekes, gazdag tartalommal, szebbnél-szebb képekkel, színes műmelléklettel; Herczeg, Bródy, Benedek, Sebők, Tábori, Lyka, Szabolcska, Telekes Béla közleményeivel. Farkas Imre A szerelm tudománya cím alatt bájos vigjátékokat írt a karácsonyi számba, mely műkedvelői előadásra is alkalmas. Aggházy Károly pedig gyönyörű „Hallgató“ című szerzeményével fog nagy örömet szerezni a zenét kedvelő olvasóknak. — Képi közül kiemeljük egész gyűjteményét a legszebb Madonna-képeknek a végül „Piroka menyasszony“ színes műmellékletet, mely Vaszary János festménye után készült. A leggazdagabb külföldi képes lapok sem nyújtanak ennél többet, szebbet. — Felhívjuk olvasóink figyelmét az „Uj Idők“-re, mert nemcsak a karácsonyi száma ilyen szép, de változatos, érdekes mindig; a magyar családok a lapja minden tekintetben. Negyedévre 2 frt. — Kiadóhivatal: Budapest, Andrásy-ut 10. sz.

— **A párisi világláttásra,** mint értesülünk, hazánkban két francia nyelvű díszmű készül, melyek egyike a Magyar Nemzet Történetét, a másik a Magyar Irodalom Történetét fogja a francia közönségnek fényes díszben bemutatni. A ki tudja, hogy a külföldön még mindig milyen ferde világlátásban látják a mi multunkat és jelenünket, az méltányolni fogja a vállalkozásnak súlyát és jelentőségét, melynek ólja, hogy eloszlatni segítse azt a balhitet, mely szerint a magyar kultúra fejletlen valami, mint-hogy gyökerei nem terjednek a messzi multakba. Ideje, hogy a külföld tisztán lássa végre, hogy minő munkát végzett hazánk a modern kulturaképzése körül és mint vette át és olvasztotta be a nyugati művelődés minden fontosabb mozzanatát és irányát. Im ez a hivatása az Athenaeum ezen legújabb nagyszabású vállalatának és Wlassics Gyula kultuszminiszter, ki anyagi és erkölcsi támogatásával tette lehetővé ennek megvalósulását, csak azt bizonyítja ismét, hogy finom érzékű kulturpolitikus, a ki örömmel karol fel minden olyan törekvést, mely a magyar művelődés szolgálatába szegődik. Mert a két munka valóban miseiót fog teljesíteni, a mennyiben nemcsak belső értékükkel szereznek majd a magyar ügynek barátokat, hanem külső kiállításukkal is, melyre az új palotájába költözködött, fényesen berendezett müintézet kiváló gondot fog fordítani, úgy, hogy nyomás, dissztés illusztráció, egy

szóval minden, a mi a könyvnek külső szépségét teszi, a magyar izlésnek, a magyar technika szerzőjének, a magyar díszítőművészetnek. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a magyar irodalom történetének megírására a szakemberek három legkiválóbbját sikerült az „Athenaeum”-nak megnyernie, míg a történetileg, szerencsés gondolatnak tartjuk, hogy a fényesen megírt Sayous-féle magyar történetet egészítették ki az újabb kutatások adataival.

Közgazdaság.

A T. G. E. 1898-ban.

Csekonics Endre gróf, v. h. t. t. évi jelentéséből.
(Folytatás.)

III. Tenyészsertések:

Csatád	község 3 darabot
Iáncsa	" 4 "
Pécsak	" 1 "
T. Petrovostelló	" 1 "
T. Bresztovác	" 4 "
Török-Kanizza	" 2 "
Tolvádia	" 3 "
Kübekháza	" 4 "
Kis-Jécsa	" 2 "

IV. Tenyészokost:

Tor-Bresztovác közs. 1 darabot.

b) Tenyészokok beszerzésére az egyesülettől alábbi községek részesültek kamatmentes kölcsönben az 1898. évben:

Német-Czernya község	300 forintot
Iáncsa	500 "
Horvát Csene	150 "
A lótenyésztési alaptól tenyészmen vásárlására kölcsönt kaptak az 1898. évben:	
Német-Czernya község	700 forintot
Magyar Czernya	325 "
Nyerő	900 "
Kis-Teremia	900 "

Ugy a bikaközvetítési alaptól, mint a lótenyésztési alaptól csak a fenti összegek maradtak az 1898. év rendelkezésére, ezen alapok többi pénze már az előző években kölcsön adott kölcsönöknek.

Ezen felül privát tenyésztők számára is számos tenyészállat lett közvetítve.

A köztenyésztésre szolgáló apaállatok beszerzése terén a múlt évben tehát örömmel konstataálhatom, hogy oda jutottunk, hogy vármegyénk községei 4-5 kivételével az egyesület révén szerezték azokat be, mert még azon községek is, melyek e célból direct nem fordultak az egyesülethez, mégis az egyesület révén vásárolták, mert az elnökség, miként már említém, tudatta minden községgel, hogy tenyészapaállatok mely uradalmaknál vásárolhatók.

1898. évi működésüknek kimagasló mozzanatát képezi továbbá az a mozgalom, melyet a cukorrépa termesztésének a felkarolása érdekében indítottunk meg. Erre a mezőhegyesi cukorgyár igazgatósága kérte fel az egyesületet. Az elnökségnek a gazdaközönséghez intézett ez irányban felhívása élénk visszhangra talált, úgy, hogy több mint 1000 holdon történt vármegyénkben a cukorrépával kísérlet, mely kitűnően sikerült, magas cukortartalmat polarizált s egyes helyeken holdankint 140-200 q, más helyeken 230-240 q, sőt egy helyen holdankint 300 q. termést is adott.

A cukorrépa termesztés felkarolására nem csak azon körülmény adott az egyesületnek impulzust, hogy e révén a vármegyei mezőgazdaságának a fejlődésére befolyást gyakoroljon, hanem azon körülmény is, hogy a cukorrépa termesztésével vármegyénkben a szocializtikus mozgalomnak remélhetőleg gátat lehet vetni, a gabonaszarát pedig egyszerűen be lehet szüntetni. Ugyanis a cukorrépa tavaszi munkálatai éppen azon időre esnek, midőn vármegyénkben a föld népének egyéb munkája nincs, vagyis midőn neki hiányzik egyéb keresetforrása, másrészt pedig a kétszer megkapált cukorrépa a gyár holdankint 25 ftt elöleget ad, tehát a szegény ember éppen akkor juthat előleghez, midőn más révén pénzhez jutnia nem lehet, s így nem kell neki magát a lelketlen gabona elővásárlók karjaiba vetni. És ezen két körülmény volt az oka annak, hogy az elnökség mindjárt az első évben minden követ megmozdított arra, hogy a parasztság körében a cukorrépa termesztésnek tért hódítson. És ez sikerült is, sőt e mellett sikerült a répatermelésre a kedvet is felébreszteni a parasztság körében; most már nem kell őt kérni a termesztésre, mert már ő jelentkezett, hogy termelni akar.

A növénytermelési kísérletezés terén azonban nem csupán a cukorrépa-termelés kötötte le az elnökség figyelmét, hanem gondoskodása tárgyát képezte a más növényekkel eszközözendő kísérletek is. E célból már rendszeres kezelésbe vette a Nagy-Becskeken a múlt évben meg-

alapított 17 kat. hold kiterjedésű kísérleti telepét. A kísérleti teleppel azonban nem az a célja az egyesületnek, hogy egyes, még homályban levő kérdések megoldásán fáradozzék, hanem az, hogy a más vidékeken gyakorlatilag már bevált kultur-övény varietások Torontálban is meghonosulhassanak, s hogy az egyesület ezen kísérleti telepének révén azok elterjedhessenek. E célból az 1898. évben az egyesület kísérleti telepén csak a következő növények termeltettek:

1. Somogygyéből hozott s ott már egy évtized óta meghonosított Squara Head buza, mely azon jeles tulajdonságai által, hogy 1. a rozsdának nagy mértékben ellenálló, 2. hogy a megdőlésnek kevésbé van kitéve, mint honi buzáink és végül 3. mert bővebb termő a honi buzáknál s minőségileg is felette áll annak, immár egész Somogygyében a legszélesebb körökben elterjedve van.

A Square Head burán felül termeltetett az egyesület kísérleti telepén még Quen of Prairie és alsuti tengeri, mindkettő azon célból, hogy azoknak termelése Nagy-Becskeken határán levő kisgazdák között meghonosításáért.

A kísérleti telepen még műtrágyázási kísérlet is hajtottat végre.

Növénytermelési kísérletek eszközölésére az elnökség a gazdaközönséget is felkérte Aki kísérletre vállalkozott, annak a növénytermelési kísérleti állomás révén az egyesület a vetőmagot ingyen bocsátotta rendelkezésére. Gazdakkal az ez évi tavaszi kísérletek árpával tettek. Árpából két fajtat óhajtottunk kipróbálni, u. m. hanna és az ilmicai árpát. A kísérletek meglepő eredménnyel zárultak. Kitűnt ugyanis ezekből, hogy Torontálmegyében, habár nem is elsőrangú, de a fajta helyes megválasztásával mégis jó minőségű sörárpat lehet produkálni. Ahol a kísérlet torontálmegyei határos árpával és ilmicai árpával parallel történt, az az ilmicai árpa javára dönt el, mely szebbet és jobbat termelt amannál s drágább piaci árut szolgáltatott. Ahol a kísérlet hanna és ilmicai árpával hajtottat végre, ott a hanna árpa jobbnak bizonyult az ilmicinél. A hanna és a chevalier árpa kipróbálása céljából eszközölt összehasonlító kísérleteknél pedig az tűnt ki, hogy a hanna árpa minden tekintetben túlsárainyalta a chevaliert.

Gazdakkal az 1899. év tavaszán ilmicai és hanna árpával és duppali zabbal fog kísérlet eszközöltetni. Akik ezen kísérletekre vállalkozni szivesek voltak, azoknak névjegyzékét az elnökség már az országos növénytermelési kísérleti állomás vezetőjének kezébe juttatta.

Nagyfontosságú működését képezte egyesületünknek az 1898. év folyamán a tanulmánykirándulásaink rendezése Tanulmánykirándulásaink rendezését dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ur ő Nagyméltósága tette lehetővé, ki ezen ténykedése által is megmutatta, hogy Magyarország mezőgazdaságának vezetése hivatott kezekben van elhelyezve. A tanulmánykirándulások méltó folytatásai voltak a téli gazd. előadásoknak és e révén kisgazdánk valóban oly sok szép és hasznos dolgot sajátítottak el, hogy azoknak nyoma jövendő gazdálkodási módszerekre sok tekintetben irányítólag fog hatni.

Az egyesület összesen 15 tanulmánykirándulást rendezett és pedig 12 kirándulást Mezőhegyesre, kettőt Kis-Bérre és egyet Bábónára.

A kirándulásban összesen 1357 megyebeli kisgazda vett részt.

Az egyesület kirándulásait a következő urak vezették: Kajtár Jenő, Marton Andor, Patrásch György, Peterdy Kálmán, Usbasits Gáspár, Marchang Miklós, Grób Béla, Fülöp György, Gatter Jakab, Tauffer Béla, Jedlicska Jenő és Stefanovits Géza.

Nagymérvű gondoskodását képezte továbbá egyesületünknek az 1898. évben a vármegyei szőlők rekonstruálása is, továbbá a vármegyei gyümölcsöstenyésztésének a fejlesztése. E végből egyes községek számára a földmívelésügyi miniszteriumnál amerikai szőlővesszőknek és gyümölcsfáknek ingyenes átengedését is sikerült kieszközölnünk. Így az alibunári járás kisgazdái számára kieszközölt az egyesület 40 000 db amerikai szőlővesszőt és 150 db gyümölcsfát, Nagy Teremia község számára 29 000 db amerikai szőlővesszőt, Nagy-Jécsa községnek 5000 db amerikai szőlővesszőt, a zombolyai kisgazdák számára 12 000 db amerikai szőlővesszőt, végül Nagy Teremia község számára 28 000 db és Ó-Bécsény község számára 7000 db szőlőkarót szerzett be kedvezményes áron.

Ezen felül magánosok számára közvetítő szerepet játszott az egyesület a szőlővesszők bevásárlásánál.

A szőlők rekonstruálásának a terjedését nagyban előmozdította az egyesület az által is, hogy a téli gazd. előadások alkalmával ezen kérdésnek a fejtegetésére rendkívüli nagy súlyt fektetett s ezen felül május hó folyamán zöld-

oltási tanfolyamokat rendezett: Sándorégyháson, Módoson, Ernesztházán, Zombolyán, Gyertyámoson, Szent-Huberten, Nagy-Teremián, Kis-Komlóson, Nagy-Jécsán és Jánosföldön.
(Folyt. köv.)

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése december 29-án.)

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén Apponyi Albert gróf a közte és a miniszterelnök közt lefolyt tárgyalásokat magyarázta meg a milenniumi béke és az 1898. I. t.-cikkre vonatkozólag. Szónok teljesen hozzájárul Horánszky fejtegetéséhez. A kuriai bíraskodás tárgyában közte és a miniszterelnök között némi véleményeltérés volt, később aztán, mikor Bánffy báró a kuriai bíraskodás létrejöttét a ki egyezéshez kötötte, Apponyi elfogadta az 1898. évi I. törvénycikket.

Bánffy báró miniszterelnök a baloldali nagy lármája miatt csak nagyszóval tud szóhoz jutni. Előbb azonban Madarász korelnök erőlyesen hivatkozik a negyvennyolcas törvényekre és a házszabályokra.

A miniszterelnök kijelenti, hogy a kérdéses ügyben teljesen jóhiszeműen járt el. A kuriai bíraskodásban elfoglalt álláspontját az indítvány megtétele előtt ismertette Apponyi gróffal. Hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat nem lett törvény, annak oka a papok izgatására vonatkozó szakasz. Az 1898-iki I. t.-cikkre vonatkozólag szóló kijelenti, hogy más értelmezést, mint a kormány ennek a törvénynek adott, nem lehet adni. A kormány álláspontja az volt, hogy ezen törvényben a 3. §. benn maradjon. Végül kijelenti a miniszterelnök, hogy egyike, mint másik kérdésben félrevezetésről szó sincsen, de mindig kötelességének fogja ismerni a kormányt és a parlamentarizmust a kisebbség terrorizmusa ellen megvédeni. (Zaj a bal oldalon, élénk helyeslés jobbról.)

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1898. december 28.

A készárúárak hivatalos árjegyzései:

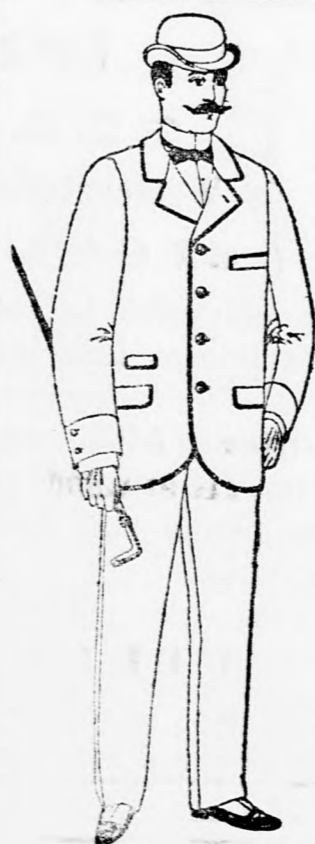
B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		frtől	frtlig		frtől	frtlig
Bánsági	uj	78	10.30	80	10.55	10.80
Tiszavidéki	"	78	10.60	80	10.75	10.80
Pestvidéki	"	78	10.45	80	10.7	10.75
Bácskai	"	78	10.55	80	—	—

Rozs	uj	előrendű	kilós	
			70-72	8-15
"	"	másodrendű	—	8.15
Árpa	"	takarmány	60-62	6.10
"	"	égetni való	62-64	6.70
"	"	sőrfőzésre való	64-66	7.70
Zab	"	—	39-41	5.70
Tengeri	ó	bánsági	—	5.55
"	"	másnemű	—	6.60

HIRDETÉS.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

Férfi öltöny 8 ftt
 Fiú öltöny 5 ftt
 Fiú öltöny kisebb 2 ftt 50 kr.
 a legnagyobb választékban leszállított árakon
 Kovács Gedeonnál,
 Nagybecskereken.
 1073-I-X.6

10268. tkv. szám. 1898.

1109—1.1

1890. b. v. szám 1898.

1108—1.1

Árverési hirdetmény.

A török-becsei kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Várady Imre nagybecskereki ügyvéd végrehajtónak, Berity Atya és társai kumáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 36 frt 50 kr. iránti végrehajtási ügyében, a területén levő Kumán község határában fekvő 2964. sz. tjkvben A I. alatt 1538. hrsz., 2419. hrsz., 3139. és 3801. hrsz. ingatlanokból Berity Jevrém, Berits Nenád, Bozsa, Jelkát illető jutalékára 629 frt becsárban 1898. évi január hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Kumán község házában árverés alá fog bocsájtani és a kikiáltási áron alul is el fog adatni, azzal, hogy az árverés napjától fogva az überlandialis (maradvány) földek után lejárnak váltásig tartozása vevőt fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. a. igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában jelzett és óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedése után 8 nap, a második 15 nap, az utolsó 30 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt a tbecei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincetári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbiróság tkvi irattárában és Kumán község előljárogóságánál megtekinthetők.

Kelt Török Becsén, a kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságnál, 1898. évi október hó 11-én.

Jakabffy,
kir. járásbíró.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. bíróság 1898. évi szept. III. 83/3. számú végzése következtében Várady Imre dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Rus-scheim Józsefné Magdolna és társai javára Bugar Simon r. écskai lakos ellen 22 frt 25 kr. s jár. erejéig 1898. évi december hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 479 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kukorica és egyebek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nbecskereki kir. bíróság 1898. évi V. 361/4. sz. végzése folytán 22 frt 25 kr. tőkekövetelés és eddig összesen 34 frt 71 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Román-Écskán végrehajtást szenvedőnél leendő eszközlésére 1899. évi január hó 5. napjának d. e. 8 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagybecskereken, 1898. évi dec. hó 23-ik napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Női gallérok, Női felöltők, Leány kabátok,
Leány felöltők melyen lecsállított áron,
a legnagyobb v. álsztékban
Kovács Gedeonnál, Nagybecskereken.
1078-II-X.6

huzásra érvényes ujságitó sorsjegy
ára csak
1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény à 20.000 kor. stb.

Első huzás

visszavonhatatlanul
már jövő héten.

Sorsjegyeket ajánl:

Nagybecskereki takarékpénztár.
Nagybecskereki népbank r. t.
„Torontál“ kiadóhivatala.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy a
Gizella-parton 2755. sz. a. **Kurländer-udvar** Telefon 89. sz.

elsőrendű **száraz tűzifa**
és Wildensteinsegen—Richterhof-féle

legjobb **porosz szalon-kőszén**

számára második elárusító helyet nyitottam és igyekezni fogok tisztelt
vevőimet szolid és pontos kiszolgálás által mindenkor kielégíteni.

Korona-uteza 585. szám alatti eddigi fatelepemen ezután is
elsőrendű **tűzifa és valódi porosz szalon-kőszén**
szolgáltatok ki és kérem a t. közönséget, hogy eddigi jóindulatát ezután
is tartsa meg irántam. 663—75.64

Kiváló tisztelettel
Telefon 35. sz. **KURLÄNDER IMRE.** Telefon 35. sz.

A Kurländer-udvarban még egynéhány újonnan épült lizehelyiség bérbeadandó.

1102—10.4